

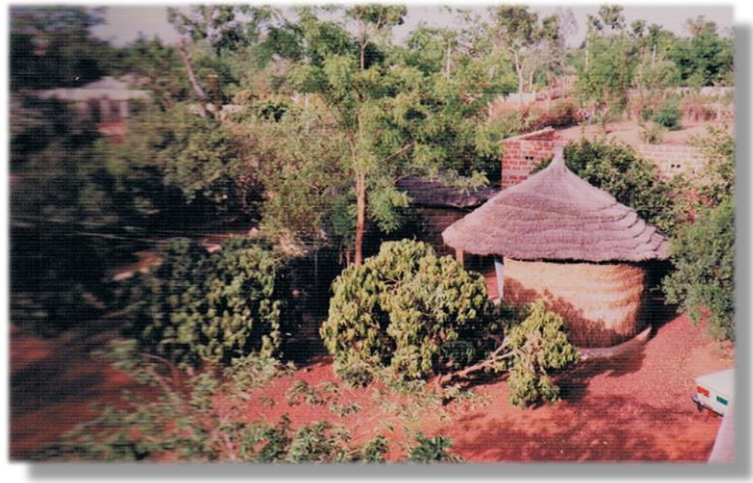
Als Nederlander integreren in Afrika

SNV stuurt haar vrijwilligers niet zomaar naar Afrika. Want voordat ik voet op Kameroense bodem mag zetten, word ik vanaf begin maart 1983, samen met andere vrijwilligers die in Franstalig Afrika aan de slag zullen gaan, klaargestoomd om ons werk in Afrika succesvol te laten verlopen. In Bobo Dioulassa, in het toenmalige Boven-Volta, nu Burkina Faso, heeft SNV een grote koloniale villa ingericht als taal- en acculturatiecentrum voor vrijwilligers. Iedere dag krijgen we er in kleine groepjes Franse les van Burkinabées, onder een boukarou (foto), een rieten puntdak van palmladeren op palen, waar vogels vrolijk doorheen vliegen en hagedissen zich behendig tussen de palmladeren door bewegen.

Bobo als stad is zo plat als een dubbeltje, heeft nauwelijks geasfalteerde wegen en bijna uitsluitend lage bebouwing. Het geeft de stad een dorps uitstraling. En als droog Sahel-land heeft het weinig begroeiing, dit in tegenstelling tot het veel zuidelijker gelegen en oerwoudrijke Kameroen. In mijn tweede brief vanuit Bobo naar het thuisfront, schrijf ik er op 8 maart 1983 het volgende over:

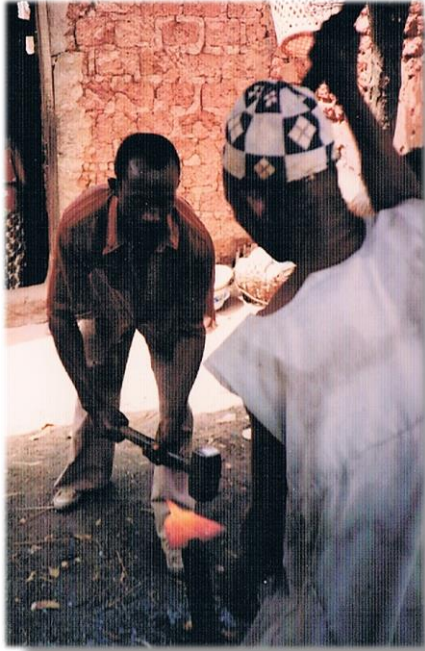
Het is zo anders hier. Alleen al het klimaat: vandaag was het 35°C in de schaduw, een droge hitte, die ik nu aardig kan verdragen. Ik drink de hele dag door ijskoud water, waarbij ik me prima voel. De eersten zijn al geveld door diarree, het gebruikelijke kwaaltje aan het begin van de reis.

Volgens Nederlandse begrippen is men hier straatarm, maar rijk wat betreft het gezellige leven, dat zich vooral op straat afspeelt. Koken gebeurt buiten op houtvuurtjes, moeders geven kinderen er de borst en de

fietsenmaker zit buiten te werken, met zijn gereedschappen binnen handbereik. En natuurlijk wordt er muziek gemaakt en gedanst. Op moeders rug bewegen de baby's zich zelfs al ritmisch! Afrikanen zijn ontzettend lenig, wij Europeanen zijn in vergelijking met hen maar stijve harken. Er rijden geen files auto's door de straat, maar, als ik 's morgens het bordes opstap, zie ik veel mensen rustig wandelend, de vrouwen met rieten manden, grote schalen of bossen hout op hun hoofd, over de weg naar de markt gaan. Ze hebben een prachtige, kaarsrechte houding (dat moet wel met al die bagage op het hoofd), gaan gekleed in kleurige Afrikaanse gewaden, zijn vaak erg knap, en natuurlijk erg zwart. 's Avonds in het donker zie je 'alleen maar witte tanden' op straat.

De eerste dagen voelde ik me echt een vreemde eend in de bijt, en had ik steeds het gevoel op mijn qui vive te moeten zijn om geen fouten te maken. Men zegt hier bijvoorbeeld iedereen uitgebreid gedag, geeft elkaar daarbij een hand, en daar kun je je niet aan onttrekken, het is een heel ritueel. Het was dan ook een verademing om afgelopen zondag een duik te kunnen nemen in het zwembad bij een hotel. Even niet na te hoeven denken of ik me wel gedraag zoals het hier hoort, want in een luxe-oord als een zwembad komen bijna uitsluitend blanken (of witten, zoals men tegenwoordig behoort te zeggen).

Ook de maaltijd gebruiken gaat heel anders dan thuis. Er wordt buiten, zittend op kleine krukjes rondom de kookpot gegeten, en gaat als volgt: er is één grote schaal met bv. too, dat is een soort dikke griesmeelpap (brrr) en één schaal met een soort ragout (vlees met groenten), men wast de handen in een schaal water, pakt vervolgens met de rechterhand wat too, kneedt daar een balletje van (alléén met rechts!) en doopt dat in de saus, waarna men het op een nette manier in de mond probeert te stoppen, zonder al te veel geknoei. De afwas is dus zó gedaan!

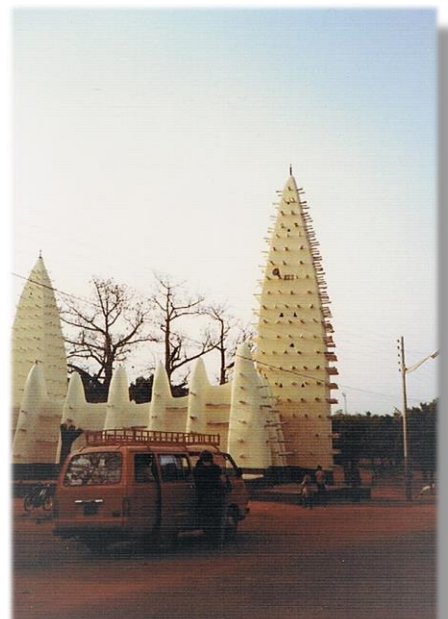
De taallessen worden afgewisseld met uitleg over en bezoekjes aan belangrijke culturele plaatsen, zodat we het Afrikaanse leven en wat daarin belangrijk is, goed leren kennen. Zo bezoeken we een traditionele smederij, waar met behulp van een blaasbalg gebruiksartikelen zoals gietijzeren pannen en gereedschappen voor onder andere de landbouw worden gesmeed. De smid werd eeuwenlang als één van de belangrijkste personen in Afrikaanse dorpen beschouwd, want zonder goed gereedschap geen oogst, en van fabrieken of import was nog geen sprake.

Ook maken we kennis met de traditionele Afrikaanse godsdienst, het animisme, dat al bestond voordat het christendom en de islam er hun intrede deden. Het is een zogenaamde natuurgodsdienst waarbij geesten- en voorouderverering belangrijk zijn. Een animist gelooft in het bestaan van goede en kwade geesten, die kunnen huizen in bv. bomen of dieren, bliksem en donder, of in stenen. Men brengt offers aan de geesten, of voert rituele dansen uit, om de geesten gunstig te stemmen. Zo maken we een excursie naar de zogenaamde heilige vissen. We zien er geen vis, maar de maraboet (een soort priester) offert tijdens de eredienst een kip aan de vissen. Tijdens dit ritueel mag er geen goud, zilver of andere sieraden worden gedragen en geen rode kledij. Dat alles om de goden niet te verstoren. Ook in Kameroen bestaat het animisme, waarover later meer.

Na zes weken intensieve maar boeiende training, doen we ter afsluiting een taaltest. Ik blijf drie stappen vooruit te zijn gegaan, meer dan voldoende om me te kunnen redden in het Frans. We nemen afscheid van onze docenten en vertrekken per trein naar Abidjan, vervolgens per vliegtuig naar Douala in Kameroen, en na in totaal zes dagen, arriveer ik dan eindelijk op mijn standplaats Batouri, waar mij een geheel nieuw leven wacht.

Ria Verbeek
©Terug naar Batouri

Foto: Moskee in Bobo

Nawoord: SNV, opgericht in 1963, zendt anno 2019 geen vrijwilligers meer uit. De Stichting houdt zich nu bezig met advieswerk, gericht op armoedebestrijding in het internationale ontwikkelingswerk. De subsidie van de overheid is afgebouwd en het is volledig afhankelijk van projectfinanciering.